

Pisni izdelek 2
pri predmetu Medijska etika

Utemeljitev in aplikacija vrednot/norm na primer medijske etične dileme

---

G. P.
novinarstvo, 2. letnik
redni študij

Ljubljana, 23. april 2012

Etična dilema:

Ali pravica do svobode izražanja pretehta nad verskimi/osebnimi čustvi?

Razlaga vrednot z ustrežno literaturo in aplikacija na izbran primer:

Pravica do svobode izražanja zagotavlja svobodo izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja (Ustava RS, 39. čl.). Povsem identično je ta pravica zapisana tudi v Splošni deklaraciji človekovih pravic: Vsakdo ima pravico do svobode mišljenja in izražanja, skupaj s pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da lahko vsak išče, sprejema in širi informacije in ideje s kakršnimkoli sredstvi in ne glede na meje (Splošna deklaracija o človekovih pravicah, 19. čl.). Ob spornih karikaturah preroka Mohameda leta 2006 je Evropski parlament na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah izdal Resolucijo o pravici do svobode izražanja in spoštovanju verskega prepričanja, v kateri je v B. členu zapisano, da takšna svoboda predstavlja temeljni del razvoja evropskih demokracij, enako kot jasna ločitev države in vere, v G. členu pa, da so svobodni in neodvisni mediji temeljni pogoj za polno spoštovanje pravice do svobode izražanja ter krepijo načelo demokracije, na katerem temelji Unija. Pisec Vlado Miheljak v svoji Dnevnikovi kolumni Kulturkampf na podlagi zgoraj zapisanega povsem legitimno in upravičeno podaja svojo mnenje o Katoliški cerkvi in njenih vodilnih. Izrazi zaskrbljenost nad pogoltnostjo cerkve in nad njenimi problemi s pedofilijo na eni ter njenim moraliziranjem na drugi strani, pri tem pa uporabi izraze, ki bi marsikaterega vernika lahko prizadeli. Problematično je tudi avtorjevo posploševanje problema pedofilije na celotno institucijo. Ravno tu pa svoboda izražanja trči z verskimi čustvi. Protiustavno je namreč vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti (Ustava RS, 63. čl.). Prav tako razširjanje programskih vsebin, ki bi spodbujale k naštetemu, prepoveduje Zakon o medijih v svojem osmem členu. Veliko držav ima žaljenje verskih čustev zapisano v svojih zakonih – še posebno islamske države z večinskim muslimanskim prebivalstvom na Bližnjem vzhodu in v Aziji. V Evropi je najbolj zanimiva Irska, ki ima v svoji ustavi zagotovljeno pravico do svobodnega izražanja pod pogojem, da pri tem ne gre za bogokletstvo, revolucionarnost ali nedostojne stvari (Constitution of Ireland, 40. čl.). Leta 2010 sprejeti Zakon o bogokletju pa še natančneje ureja to področje. Ta je takrat dvignil veliko prahu, saj sta tudi tu trčili ravno pravica po svobodnem izražanju in verska čustva posameznikov. Policija lahko tamkajšnje prebivalce oglobi tudi s 25 tisoč evri, če bi žalili pripadnike katerekoli veroizpovedi (Tang 2009). Dejstvo je, da je svoboda govora nujna, pomembna in potrebna. Vprašanje, ki se vse večkrat zastavlja pa je, kje je meja? Osebnostno menim, da smo lahko svobodni, dokler ne trčimo ob svobodo nekoga drugega.

Viri in literatura

- *Constitution of Ireland*. Dostopno prek:
<http://www.constitution.ie/reports/ConstitutionofIreland.pdf> (20. april 2012).
- Evropski parlament. 2006. *Resolucija Evropskega parlamenta o pravici do svobode izražanja in spoštovanju verskega prepričanja*, P6_TA(2006)0064, sprejeta 15. februarja 2006. Dostopno prek:
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/ta/p6_ta%282006%290064/p6_ta%282006%290064_sl.pdf (20. april 2012).
- Mihelj, Vlado. 2012. *Kulturkampf*. *Dnevnik*, 22. februar. Dostopno prek:
<http://dnevnik.si/debate/kolumne/1042511598> (20. april 2012).
- Tang, Coleen. 2009. *Irish law makes it illegal to speak blasphemy*. Dostopno prek:
<http://www.cbc.ca/news/world/story/2009/07/20/f-ireland-blasphemy-law.html>
(20. april 2012).
- *Ustava Republike Slovenije* (URS). Ur.l. RS 33/1991. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199133&stevilka=1409> (18. december. 2010).
- *Zakon o medijih* (ZMed). Ur. l. RS, št. 110/2006. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=76040> (20. april 2012).
- Združeni narodi. Generalna skupščina. 1948. *Splošna deklaracija človekovih pravic*. Resolucija 217A (III), sprejeta 10. decembra 1948. Dostopno prek: <http://www.varuh-rs.si/index.php?id=102> (20. april 2012).